

появи про це офіційної інформації, що особливо значимо для організації і здійснення оперативно-розшукової діяльності.

В систему пошукових ознак слід включити кримінально-правові, кримінально-процесуальні, криміналістичні та кримінологічні ознаки, що нададуть можливість із урахуванням знання кримінально-правової характеристики злочину і елементів його складу, особливостей побудови переліку обставин, що підлягають доказуванню по даному кримінальному правопорушенню, правильно визначити об'єкти – носії слідів, зафіксувати криміналістично значущу інформацію, забезпечивши тим самим своєчасне виявлення протиправних діянь і ефективний процес їх розслідування.

Хотілося би відмітити той факт, що на сьогодні існує нагальна потреба у включенні в криміналістичну характеристику кримінальних правопорушень, що вчиняються в економічній діяльності, додаткового елемента – системи пошукових ознак злочину. Це зумовлено, зокрема, тим, що криміналістика досліджує правову природу протиправних діянь, розглядаючи їх як закономірне відображення процесу і результату впливу суб'єкта на предмет злочинного посягання і оточуючу обстановку.

Список використаних джерел

1. Дудніков А. Л. Значення даних про способи при розслідуванні злочинів у сфері економічної діяльності, Криміналістика та судова експертиза: наука, навчання, практика: зб. наук. пр. у 2-х т. Харків : «Апостіль», 2014. Т. 1. С. 265–273.
2. Бессонов А. А. Обстановка преступления как элемент его криминалистической характеристики. Вестник Саратовской государственной юридической академии. 2014. № 6 (101). С. 158-163.
3. Белкин Р. С. Курс криминалистики. Москва : ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2002. 837 с.

Єрешко Андрій Іванович,
судовий експерт сектору товарознавчих та гемологічних досліджень відділу товарознавчих, гемологічних, економічних, будівельних, земельних досліджень та оціночної діяльності Одеського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ СУДОВИХ ТОВАРОЗНАВЧИХ ЕКСПЕРТИЗ КАБЕЛЬНОЇ ПРОДУКЦІЇ

Новітні інформаційні технології та постійне зростання вимог до вдосконалення якості життя не дозволяють сучасній людині обходитися без кабельної продукції, що надає можливість безперервно передавати інформацію або енергію. Регулярні крадіжки та випадки пошкодження кабельної продукції, що завдають суттєву шкоду

власникам (від приватних осіб до великих підприємств) зумовлюють актуальність обговорення особливостей проведення судових товарознавчих експертиз кабельної продукції.

Відповідно до ДСТУ 7512:2014 Кабельна продукція - сукупність кабельних виробів.

Кабельний виріб - електричний виріб, призначений для передачі по ньому електричної енергії, електричних сигналів інформації або служить для виготовлення обмоток електричних пристроїв, що відрізняється гнучкістю [1].

Кабельна продукція застосовується у таких напрямках:

– зв'язок: для забезпечення зв'язку між населеними пунктами; для забезпечення зв'язку в населених пунктах між будівлями; для забезпечення зв'язку усередині будівель, споруд; для забезпечення зв'язку усередині будівель, споруд; в телебаченні і для провідного мовлення;

– будівництво: для монтажу силових та освітлювальних мереж; в системах відеоспостереження; в системах охоронної та пожежної сигналізації; для систем «розумний будинок»;

– машинобудування: для побутових електроприладів; в стаціонарному обладнанні (верстати, виробниче електрообладнання);

– гірничодобувна: для промислових підричних робіт; для шахтних систем зв'язку [2, 3].

Початковим етапом при проведенні судових товарознавчих експертиз кабельної продукції, а саме визначення ринкової вартості кабельної продукції, що перебувала у використанні, після ідентифікації об'єкта дослідження є встановлення можливості її використання за призначенням як виробу в подальшому, тобто її працездатності (непрацездатності).

В разі встановлення працездатності кабельної продукції та за наявності інших обов'язкових вихідних даних, необхідних для визначення ринкової вартості кабельної продукції (маркувальні позначення, дата (період) початку або строк фактичної експлуатації, довжина) та за можливістю інформації про пошкодження або ознаки користування, експерт аналізує життєвий цикл виробу, тобто досліджується фактичний термін експлуатації досліджуваного кабелю в порівнянні з нормативним терміном служби, яким зазначений у державних стандартах для подальшого розрахунку вірогідного зносу, який виступає основним ціноутворюючим фактором при визначенні вартості виробу.

Розрахунок вірогідного зносу кабельної продукції відбувається з урахуванням проміжку часу, в межах якого знаходиться числове вираження терміну фактичної експлуатації досліджуваного кабелю. Тобто, експертом визначається можливий проміжок часу, в межах якого на момент визначення вартості знаходиться числове вираження терміну фактичної експлуатації.

В залежності від того, до якого проміжку часу відноситься термін фактичної експлуатації кабельної продукції на момент

визначення вартості, експертом обирається відповідний відсоток зносу кабельної продукції для подальшого його урахування при розрахунку ринкової вартості виробу [4].

Варто зауважити, що при проведенні товарознавчих експертиз кабельної продукції, із наданням об'єкта дослідження, експертом може бути встановлена наступна невідповідність: у наданих на дослідження Актах введення в експлуатацію досліджуваного виробу (фрагмент кабелю) зазначена певна дата монтажу кабельної продукції, та відсутні будь-які відомості щодо її ремонту, а на досліджуваному фрагменті об'єкту наявні маркувальні надписи із зазначенням конкретного найменування (марки) виробу та року його виробництва, який не співпадає з датою монтажу кабельної лінії.

В такому випадку «погіршення» характеристик виробу в проміжку часу та його фактичної експлуатації буде набагато меншим. Таким чином, у експерта виникає питання щодо фактичного терміну експлуатації об'єкта оцінки, що суттєво впливає на визначення відсотку зносу виробу та відповідно на його ринкову вартість.

Зауважуємо, що переважна більшість споживачів після придбання кабельної продукції не дотримується належних умов її зберігання, які передбачені нормами державних стандартів. Навіть при дотриманні належних правил зберігання у великому проміжку часу відбувається зміна якісних характеристик виробу з втратою функціональних властивостей (старіння пластику, гуми, тощо викликає поступове порушення захисного шару).

Відповідно до наведеної ситуації, експертом висловлена думка, що при визначенні фактичного відсотку зносу виробу необхідно враховувати дату (рік) виробництва відповідного кабелю, адже зміна його якісних характеристик природнім шляхом починається відразу після виробництва.

У випадку, коли термін експлуатації відповідно до стандарту вичерпаний, але ініціатором призначення судової експертизи зазначено, що кабель знаходиться в працездатному стані (або в непрацездатному стані), експертом розраховується вартість виробу за ціною лому відповідного сплаву металу [4].

Найбільш розповсюдженими матеріалами жил кабелю виступають мідь та алюміній. Проте при проведенні судових товарознавчих експертиз кабельної продукції із наданням об'єкта дослідження та відсутності обов'язкових вихідних даних, необхідних для ідентифікації виробу та визначення ринкової вартості кабельної продукції, експертом не надається за можливе визначити матеріал жил кабелю, що унеможливорює визначення ринкової вартості кабельної продукції навіть за ціною лому відповідного сплаву металу.

Також, розглянемо приклад, коли ініціатором призначена судово-товарознавча експертиза щодо визначення ринкової вартості волоконно-оптичного кабелю, а у матеріалах справи відсутні обов'язкові вихідні дані, необхідні для ідентифікації виробу. Конструкція волоконно-оптичного кабелю складається з одного або

кількох ізольованих один від одного оптичних волокон, укладених в оболонку, та не містять у собі метали, що унеможлиблює визначення ринкової вартості зазначеного кабелю відповідно до методики [4] за ціною лому. Разом із тим новітні інформаційні технології викликають постійне зростання об'ємів виробництва та сфер застосування видів волоконно-оптичного кабелю, що ставить актуальним питання розробки окремих методик визначення ринкової вартості кабельної волоконно-оптичної продукції.

Таким чином, можна дійти до висновку, що питання особливостей проведення судових товарознавчих експертиз кабельної продукції достатньо актуальне в наступних аспектах: необхідність надання ініціатором призначення експертизи достовірних та максимально повних обов'язкових вихідних даних, необхідних для ідентифікації виробу; визначення фактичного терміну експлуатації об'єкта оцінки та розробка методик визначення ринкової вартості кабельної волоконно-оптичної продукції.

Список використаних джерел

1. ДСТУ 7512:2014. Вироби кабельні. Терміни та визначення понять [Чинний від 2015-02-01]. УкрНДІКП, 2014.

2. Оснач О.Ф. Товарознавство. Промислове обладнання, прилади, інструменти. Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 304 с.

3. Семенова В. Г. Напрямки ефективного розвитку підприємств кабельної промисловості. Экономика и управление предприятием. 2015. № 2/6(22).

4. Нікіта А.Г. Особливості визначення ринкової вартості кабельної продукції під час проведення судової товарознавчої експертизи. Інформаційний лист. Запоріжжя: Запорізький НДЕКЦ МВС України. 2019.

Жеребко Олександр Іванович,

завідувач відділу нормативно-методичної діяльності та стандартизації лабораторії організації наукової, методичної діяльності, нормативного забезпечення та міжнародного співробітництва Київського науково-дослідного інституту судових експертиз Міністерства юстиції України, кандидат юридичних наук

ВИСНОВОК ЕКСПЕРТА ЯК ДЖЕРЕЛО ДОКАЗІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Результати проведення судової експертизи оформлюються висновком експерта. Відповідно до ч. 2 ст. 84 КПК України [1] висновок експерта є одним із процесуальних доказів в кримінальному процесі. Висновок експерта є індивідуальним джерелом доказів, яке базується на